

Valtiovarainministeriö

Eduskunnan kirjelmän esittelyn viivästyminen

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston yleisistunnossa käsiteltiin 26.1.2023 valtiovarainministeriön esittelystä eduskunnan kirjelmä (EK 25/2021 vp) kansalaisaloitteen ”Dieselautojen käyttövoimaveron poisto” (KAA 6/2019 vp) johdosta. Valtioneuvosto päätti merkitä kirjelmän pöytäkirjaan. Valtioneuvoston esittelylistan tarkastuksessa havaittiin, että eduskunnan kirjelmä oli saapunut valtioneuvostoon 13.9.2021. Tarkastuksen yhteydessä ministeriöstä saatiin tieto, että ministeriöltä oli jäänyt esittelemättä valtioneuvoston yleisistunnossa eräitä muitakin verrattain kauan sitten valtioneuvostoon saapuneita eduskunnan kirjelmiä.

SELVITYS

Valtiovarainministeriö on pyynnöstäni antanut asiassa selvityksen 27.3.2023 (VN/3111/2023). Ministeriö on selvityksessään listannut kaikki valtioneuvoston yleisistunnossa esittelemättä jääneet, ministeriön valmisteluvastuulle kuuluneet eduskunnan kirjelmät sekä tehnyt selkoa siitä, miten ja miksi kirjelmien esittely on viivästynyt. Listasta käy ilmi, että eduskunta on toimittanut valtioneuvostolle 19.11.2021 eduskunnan kirjelmän (EK 38/2021 vp) ”Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan raportti 2020” (K 21/2020 vp). Kyseinen kirjelmä on esitelty valtioneuvoston yleisistunnolle 9.2.2023. Lisäksi eduskunta on toimittanut valtioneuvostolle 28.2.2022 eduskunnan kirjelmän (EK 7/2022 vp) ”Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomus eduskunnalle 2021” (K 20/2021 vp). Kyseinen kirjelmä on esitelty valtioneuvoston yleisistunnolle 2.2.2023.

SÄÄNNÖKSET

Eduskunta toimittaa valtioneuvostolle kirjelmällä muut kuin hallituksen lakiesitysten hyväksymistä koskevat päätöksensä. Kirjelmä on käsiteltävä valtioneuvoston yleisistunnossa (eduskunnan työjärjestys 68 § ja valtioneuvoston ohjesääntö 3 § 2 kohta).

RATKAISU

Arviointi

Valtiovarainministeriö toteaa selvityksessään, että kirjelmien EK 38/2021 vp ja EK 7/2022 vp esittelyn viivästyminen on johtunut inhimillisestä virheestä sekä henkilövaihdokseen liittyneestä katkoksesta ministeriön ja sen budjettiosaston sisäisessä tiedonkulussa. Kirjelmän EK 25/2021 vp esittelyn viivästyminen on selvityksen mukaan puolestaan johtunut siitä, että dieselautojen käyttövoimaveron poistoa koskeva kansalaisaloite oli ollut ensimmäinen verotusta koskenut hylätty kansalaisaloite ja ministeriön vero-osastolla oli tuolloin ollut virheellinen käsitys siitä, ettei kirjelmää tarvitsisi esitellä ottaen huomioon kirjelmän sisältö.

Eduskunnan kirjelmä on sen saavuttua esiteltävä viipymättä valtioneuvoston yleisistunnossa. Esittelyn tarkoituksena on saattaa kirjelmä valtioneuvoston tietoon ([Valtioneuvoston esittelijän käsikirja](#) s. 94). Kyse on valtioelinten välisestä menettelystä, joka edellyttää valtioneuvoston toimenpiteitä.

Valtioneuvoston yleisistunnon käsittelyn määräajasta ei ole annettu säännöksiä. Valtioneuvoston käytännön toiminnassa ja oikeuskanslerin laillisuusvalvonnassa on usean vuosikymmenen ajan katsottu, että eduskunnan kirjelmät on esiteltävä yleisistunnossa ilman aiheetonta viivytystä.

Edellä mainittu eduskunnan kirjelmä EK 25/2021 vp esiteltiin valtioneuvoston yleisistunnossa vajaan puolentoista vuoden kuluttua sen saapumisesta. Eduskunnan kirjelmä EK 38/2021 vp puolestaan esiteltiin valtioneuvoston yleisistunnossa noin vuoden ja kolmen kuukauden kuluttua sen saapumisesta ja eduskunnan kirjelmä EK 7/2022 vp vajaan vuoden kuluttua sen saapumisesta. Kaikkien kolmen kirjelmän esittely on siten viivästynyt kohtuulliseksi katsottavasta määräajasta.

Valtiovarainministeriön selvityksen mukaan ministeriön lakiryhmän kautta on helmikuussa 2023 ohjattu osastoja ja säädösvalmistelijoita siitä, että eduskunnan kirjelmät tulee esitellä valtioneuvostossa niiden sisällöstä riippumatta. Esittelijöiden koulutusta ja ohjeistusta eduskunnan kirjelmien esittelyä koskevista velvoitteista on ministeriön mukaan tarkoitus jatkaa vuoden 2023 aikana ministeriön lakiryhmässä ja säädösvalmisteluverkostossa. Eduskunnan kirjelmien esittelyvelvollisuudesta

laaditaan lisäksi ministeriön hyvän sisäisen käytännön ohje ottaen huomioon se, että esittelyvastuu voi kuulua muillekin kuin säädösvalmistelutehtävissä toimiville.

Ministeriö kertoo selvityksessään myös selvittävänsä valtioneuvoston kirjaamon kanssa, miten Vahva-asianhallintajärjestelmään ministeriön vastuulle kirjattavien eduskunnan kirjelmien jatkokäsittelyn seuranta voitaisiin parantaa. Tarkoituksena olisi luoda järjestelmään valmishaku, josta ministeriön lainsäädäntöjohtaja ja lainsäädäntöasiantuntija voisivat tarkistaa määräajoin tiedot niistä eduskunnan kirjelmistä, jotka on toimitettu ministeriölle.

Muun muassa edellä mainituilla toimenpiteillä ministeriö pyrkii varmistamaan, että epäselvä tehtävänanto ja vastuunjako tai virheellinen käsitys esittelyvelvollisuudesta eivät jatkossa aiheuta viivettä eduskunnan kirjelmiä koskevien asioiden esittelyyn valtioneuvostolle.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Eduskunnan kirjelmän esittely valtioneuvostolle on viivästynyt kolmessa asiassa, joiden valmistelu on ollut valtiovarainministeriön vastuulla. Ministeriö on ilmoittanut ryhtyneensä toimenpiteisiin vastaavien viivästysten ennalta ehkäisemiseksi.

Kiinnitän valtiovarainministeriön huomiota huolellisuuteen eduskunnan kirjelmien käsittelyssä ja joutuisuuteen niiden esittelyssä.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Taru Kuosmanen